

OVER SKIGARD`N

Utgiver: Landbruksforvaltningen i Folldal kommune
Enhet for Teknisk, Landbruk og Utvikling
Nr. 1/2016 april

Landbruksforvaltningen i Folldal Kommune

Åpningstid Mandag-Fredag kl 09.00 -14.30.

Adresse: 2580 Folldal, Telefon 62 49 10 00, postmottak@folldal.kommune.no
www.folldal.kommune.no

Landbruk i Folldal kommune på nettsida på:

<http://www.folldal.kommune.no/3850.3842.Landbruk.html>

UTSENDELSEN: Hovedregel i offentlig forvaltning skal være elektronisk utsendelse. Av den årsak sender vi ut Over Skigard`n **kun** på e-post til alle som har kjent e-post adresse for oss, samt legger ut på www.folldal.kommune.no. Søkere på produksjonstilskudd der kommunen mangler e-post adresse får fortsatt tilsendt pr vanlig post. Meld gjerne fra flere e-post adresser om det ønskes at flere tilknyttta garden skal motta Over Skigard`n (barn, kårfolk, ektefeller eller samboere, ansatte, andre interesserte etc.)

KOMMENTAR

v/Bjørn Gussgard, jordbrukssjef

Her er et nytt Over Skigard`n. I følge kalenderen nærmer det seg vår. Det betyr mye arbeid for mange i landbruket, og forhåpentligvis også endel gleder. Grønne spirer på jordet, små lam i fjøset og etter hvert beitedyr av både storfe, sau og geit ut på innmark og utmark – er vel noe av det som er en bonus med å drive med vår grønne næring. For den som ikke har fått det med seg kan faktisk opplyses at lamming har blitt riksunderholdning nå i vår. På nrk.no kan du følge lamminga 24 timer i døgnet i et sauefjøs i Randaberg. Det som er den helt vanlige hverdagen på mange gardsbruk i blant anna Folldal i ukene som kommer, er så eksotisk for andre utenfor landbruket at det blir prioritert for riksunderholdning. Kan hende verdt å tenke over det en gang i blant, midt oppi hverdagens kav og travelhet.

Forrige beitesesong var oppløftende i forhold til gjennomsnittet på tapstall av sau og lam på utmarksbeite. Det er å håpe at trenden fortsetter for 2016. Det som ikke var fullt så oppløftende var erstatningsoppkjøret for de tross alt ganske betydelige rovdyrtapa som fortsatt forekom. Folldal kommune har mottatt kopi av mange klager til fylkesmannen der det ikke er innvilget full erstatning for de tap som overstiger «normaltapet». Det oppfordres til å følge med på erstatningsoppgjøra framover. Samla for lokale sauenæringa er det betydelige beløp som ikke er erstatta fullt ut, selv om det varierer hvor mye det slår ut i kroner for hver enkelt

Håper alle merker seg tilbudet på åpne møter torsdagskveldene 14. og 21. april som kunngjøres på de to siste sidene, og at det kommer folk både på møtet om nydyrking og gjødselmøtet. Håper alle også merker seg de tilbud som er i landbruksprosjektet som fortsatt pågår, som det er informert om videre utover i dette skrevet.

LANDBRUKSPERSONELL I FOLLDAL KOMMUNE

Gjør gjerne forhåndsavtale i servicekontoret, så er dere sikre på å treffe oss.

-Bjørn Gussgard, jordbrukssjef, 80% stilling, vanligvis ikke tilstede fredager,
bjorn.gussgard@folldal.kommune.no

-Anita Tellebon, fagkonsulent landbruk, 60% med landbruksarbeid, tilstede onsdag, torsdag og fredag. anita.tellebon@folldal.kommune.no

-Synnøve Steien Bakken, fagkonsulent landbruk, cirka 50% med landbruksarbeid.
synnove.s.bakken@folldal.kommune.no

-Anders Jensen, skogfaglig kompetanse som leies av Fellesforvaltningen Alvdal/Tynset, vanligvis kontordag i Folldal annenhver tirsdag. anders.jensen@alvdal.kommune.no. For øvrig er det bare å kontakte Anders på kontoret på Storsteigen telefon 62 48 90 00.

LITT OM RUNDBALLEFOLIE

Det går mot vår. Både det som er vakkert og det som ikke er fullt så vakkert titter fram der snøen forsvinner. Der det har vært lagra rundballer dukker det som regel opp en del flak med rundballefolie. Det er travelt for de fleste om våren. Men alle oppfordres likevel til å spandere noen minutter med opprydding der det har vært lagra rundballer.

Husk at det dreier seg om landbruksnæringa sitt omdømme. Når hvite flak av folie blir liggende for vær og vind på bakken og hengende i trær og busker, så gir ikke det inntrykket vi egentlig ønsker å skape av vår «grønne næring». Det er mulig å rydde ganske mye rundballefolie på en liten halv time, dersom en tar seg tid. Herved er oppfordringen sendt.

SMIL-MIDLER - TILSKUDD TIL SPESIELLE MILJØTILTAK I JORDBRUKET

SØKNADFRIST 15. MAI

Det kan innvilges tilskudd til foretak som oppfyller vilkårene om produksjonstilskudd i jordbruket. Formålet med SMIL er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Fylkesmannen i Hedmark har gitt Folldal kommune kr 727.700,- til videre fordeling på prosjekter i 2016.

Det kan gis tilskudd til

- a) *Kulturlandskapstiltak* (restaurere og bevare bygninger, kulturminner, gamle ferdselsårer/stier etc)
- b) *Forurensnings- og klimatiltak* (avskjæringsgrøfter, kanaler, reparasjon av lukninger etc)
- c) *Planleggings- og tilretteleggingsprosjekter*

For flere eksempler og utfyllende informasjon se vår nettside:

<http://www.folldal.kommune.no/file=15069>

Søknadsskjema finnes her:

<https://www.slf.dep.no/no/miljo-og-okologisk/spesielle-miljotiltak/hvordan-soke/skjema>

For nærmere opplysninger og veiledning for utarbeidelse av søknad, kontakt landbrukskontoret.

TILSKUDDSORDNINGER TIL DRENERING

Statlig tilskudd til drenering: Lukka drenggrøfter, kr 1000 pr dekar ved systematisk grøfting, kr 20 pr løpemeter ved usystematisk grøfting. NB – må søkes på forhånd.

SMIL tilskudd til hydrotekniske tiltak: Gjelder blant annet avskjæringsgrøfter, åpne kanaler, reoperasjon av eldre lukninger etc. Enten forhåndssøknad eller mulig å søke i etterkant – avhengig av tiltakets størrelse.

LANDBRUKSPROSJEKTET: FRAMTID I FJELLANDBRUKET!

Alt om landbruksprosjektet kan du lese her:

<http://www.folldal.kommune.no/13613.Landbruksprosjektet-Framtid-i-fjellandbruket.html>

Facebook gruppe for landbruksprosjektet:

<https://www.facebook.com/Landbruksprosjektet/>

Individuelle veiledningspakker:

I alt er det pr nå bestilt 36 veiledningspakker, som fordeler seg med 11 på sau, 17 på mjølk, 2 på storfekjøtt, 4 på nye næringer, og 2 fordelt på flere tema sau + storfekjøtt. Fortsatt er det mulig å bestille veiledningspakker.

Rådhuset Vingelen er leverandør på temaene sau, storfekjøtt og nye næringer, delvis med benyttelse av underleverandører som NORTURA etc. TINE er leverandør på mjølk. Det ser ut som Rådhuset Vingelen (med et par unntak) har kommet godt i gang med levering av veiledningspakkene innenfor sine temaer. Men dessverre har det vist seg at TINE i litt for mange tilfeller har hatt problemer med kapasiteten innenfor temaet mjølk. Det er kapasiteten hos spesialrådgiverne på økonomi og teknikk som har fått oversendt bestillingene, som er utfordringen. Pr mars 2016 var situasjonen at en for høy andel av de som hadde bestilt innenfor mjølk - ikke hadde hørt noe fra den i TINE som skulle utføre selve veiledninga. Dette beklages. Det er tatt kontakt med TINE for å få høyere prioritet på gjennomføring.

Gi gjerne tilbakemelding til Bjørn G. bjorn.gussgard@folldal.kommune.no eller telefon 47 97 96 83 dersom du opplever manglende oppfølging på veiledningspakke som er bestilt, eller har andre tilbakemeldinger om landbruksprosjektet.

Faggrupper:

Det er 4 faggrupper som gjennomføres:

Faggruppe sau: Fullført høsten 2015 med 29 navn på lista.

Faggruppe mjølk: To samlinger er avvikla. Neste på programmet er studietur til Dovre mandag 25. april. 22 navn på lista som deltakere.

Faggruppe nye næringer: Ble avvikla i vinter med siste samling i mars. 15 navn på lista som deltakere.

Faggruppe kjøttproduksjon storfe: Er i gang. To samlinger er avvikla og neste samling blir 19. april. 8 navn på lista som deltakere.

Fellesmøter:

Se bakerst i Over Skigard`n for møter som kommer.

BYGGEPLANER DRIFTSBYGNING ELLER FORLAGER? BU-MIDLER TRADISJONELT LANDBRUK 2016

For byggeprosjekter innenfor tradisjonelle landbruket er mulig å søke Innovasjon Norge om bygdeutviklingsmidler med tilskudd og lån. Med tradisjonelle landbruket forstås kjøttproduksjon på storfe, mjølkeproduksjon på storfe og geit og sau.

Nytt for 2016 er at kommunene i Hedmark har **to frister** for videresending av søknader til Innovasjon Norge:

1. februar, cirka 75% av tilgjengelige tilskuddsmidler fordeles etter denne fristen.

1. oktober, cirka 25% av tilgjengelige tilskuddsmidler fordeles etter denne fristen.

Pr 1. februar videresendte Follidal 8 søknader om finansiering av utbygging, herav 2 prosjekter på mjølkeku og 6 prosjekter på sau. Det viste seg at Innovasjon Norge i Hedmark fikk inn svært mange søknader i 2016, og at det derfor måtte gjennomføres en hardere prioritering enn tidligere. NORTURA sine signaler om fare for overproduksjon på sau ble etter litt fram og tilbake til slutt vektlagt ganske mye av Innovasjon Norge. Det førte til at de byggeprosjekta som forutsatte største økningen i sauetall ikke har blitt prioritert for finansiering i denne søknadsrunden. Prosjekter innenfor kjøttproduksjon på storfe eller mjølkeproduksjon har jevnt over blitt prioritert høyere enn sauene denne gangen. Søknader som ikke får innvilga finansiering i første søknadsrunde 2016 blir automatisk vurdert på nytt for søknadsrunde nr 2 pr 1. oktober.

For frist nr 2 på BU-midlene for 2016 1. oktober gjelder fortsatt at dette er kommunens frist for videresending av fullstendig søknad med tilråding. Aktuelle nye søkere bør kontakte landbrukskontoret så fort som mulig, og i hvert fall innen 15. august.

Investeringer i driftsbygninger er store avgjørelser som vil legge rammene for drifta på det enkelte bruk i mange år framover. Ikke minst for brukerfamilien er det viktig med gode prosesser i slike saker med fokus på både økonomi i prosjektet og tekniske byggeplaner. Ta kontakt i god tid.

KRAV TIL VANLIG JORDBRUKSPRODUKSJON I FORBINDELSE MED TILSKUDD I LANDBRUKET

Et grunnleggende vilkår for å kunne motta tilskudd etter forskrift om produksjonstilskudd, er at søker faktisk driver en reell jordbruksproduksjon. Landbruks- og matdepartementet har for enkelte produksjoner utdypet noe nærmere hva som ligger i vilkåret om å drive vanlig jordbruksproduksjon. Det vil si at det kreves **en viss avdrått** før produksjonen kan anses å være tilskuddsberettiget. Ut i fra varselmeldinger som blir kjørt i forhold til leveranser med mer, skal landbruksforvaltningen i kommunen vurdere om kravet til vanlig jordbruksproduksjon er oppfylt eller ikke. Gjennomsnittstall for leveranser av mjølk og kjøtt i regionen skal nyttes for denne vurderingen. Det skal kunne tas hensyn til lokale forhold (eks store rovdyrta, gamle raser med lavere gjennomsnittsyttelse og særegne forhold).

I de sakene der konklusjonen ser ut til å bli at kravet til vanlig jordbruksproduksjon ikke er oppfylt, blir foretaket varslet om at kommunen vurderer saken. Foretaket gis anledning til å uttale seg og komme med evt. nye opplysninger før det fattes vedtak. Konsekvensen av at kravet til vanlig jordbruksproduksjon ikke er oppfylt er store. Mjølkekyr/ammekyr får tilskudd som øvrige storfe og tilskudd til sau blir avslått.

Minner om at både mjølkekyr og ammekyr må ha kalvet i løpet av de **siste 15 måneder** før telledato. Hvis ikke skal kua føres opp under øvrige storfe.

TILSKUDD TIL AVLØSNING VED SYKDOM, SVANGERSKAP M.M.

Formålet med tilskuddet er å medvirke til å dekke kostnadene til avløsning ved egen eller barns sykdom, svangerskap, fødsel, adopsjon eller omsorgsovertaking, og ved dødsfall.

Ny forskrift ble vedtatt fra 2015 og det er gjort en del innstramminger på dispensasjonspraksisen. Særlig vil jordbrukere som er sykmeldt lenger enn 365 dager i løpet av en treårsperiode, merke innstrammingen. Men fortsatt vil det for nystartete jordbrukere kunne gis dispensasjon fra kravet til forutgående næringsinntekt fra foretakets jordbruksdrift.

Bl.a. er følgende endringer gjort:

- For tilskudd til avløsning ved jordbrukerens sykdom er øvre aldersgrense på 70 år gjeninnført.
- Begrensningen på 365 dager for tilskudd til avløsning ved jordbrukerens sykdom knyttes til antallet sykmeldingsdager det utbetales tilskudd for. Dersom foretaket lar være å søke om tilskudd for en sykmeldingsperiode skal dagene i denne perioden ikke inngå i tellingen opp mot 365-dagersgrensen.
- Når det ikke har blitt utbetalt tilskudd på grunn av jordbrukerens sykdom i 26 sammenhengende uker, begynner tellingen av tilskuddsdager alltid på nytt igjen fra dag 1. Da kan tilskudd utbetales for inntil 365 nye dager uavhengig hvor mange dager det er utbetalt tilskudd for før de 26 tilskuddsfrie ukene.
- Det kan ikke utbetales tilskudd til avløsning ved jordbrukerens sykdom dersom vedkommende mottar uføretrygd beregnet på grunnlag av 100 % uførhet.
- Tilskuddet til 14 dager avløsning av far «i forbindelse med fødselen» kan utbetales for avløsning som har skjedd i perioden 14 dager før fødsel til 14 dager etter at mor er kommet hjem fra sykehuset. Det er ikke lenger et krav at de 14 dagene er sammenhengende.
- Det er mulig å søke delutbetalinger ved avløsning utover 2 mnd. Tilskuddsbeløpet skal bli det samme enten det sendes én søknad eller flere del søknader.
- Mulighetene for tilskudd ved barns sykdom er noe utvidet.
- Det er ikke noe krav om at avløseren er ansatt i foretaket eller i avløserlag.
- Det er ikke lenger anledning til å utbetale tilskuddet direkte til avløserlaget.

Ta kontakt med Synnøve Steien Bakken for veiledning og hjelp til søknad.

BONDENS NETTVERK – SØK HJELP NÅR DET TRENGES!

En husdyrbonde har et stort ansvar hver eneste dag. For bønder som for alle andre kan det oppstå en situasjon eller en enkelthendelse som gjør at det er vanskelig å håndtere alt alene.

Noen eksempler på utfordringer som kan være krevende å håndtere midt oppi et krevende driftsopplegg for garden kan være helseproblem, rusproblem, økonomiske problem, samlivsbrudd, dødsfall i nær familie etc. Noen ganger kan det være kroniske og langvarige problemer, andre ganger en krise i en tidsavgrenset periode.

Da kan man søke hjelp. Se <http://www.folldal.kommune.no/10886.Bondens-nettverk.html> eller kontakt jordbrukssjef Bjørn Gussgard.

BU-MIDLER NYE NÆRINGER/BYGDENÆRINGER

Har du en ide om utvikling av ny næring utenom det tradisjonelle landbruket? Satsingsområder på bygdenæringer i Hedmark, som er prioritert for BU-finansiering av Innovasjon Norge er:

- Landbruksbasert reiseliv og opplevelser
- Lokal mat
- Inn på tunet
- Bioenergi
- Bruk av tre
- Andre innovative prosjekt

Støtteordninger er etablerstipend, bedriftsutvikling og investeringer, med ulike prosentsatser for tilskudd for de ulike ordninger. Ta gjerne kontakt med Bjørn Gussgard for en uforpliktende prat om du har et prosjekt.

HUSDYRBRUKET I FOLLDAL – NOEN TALL

Husdyrbruket i Folldal, antall dyr, antall brukere/foretak i parentes (kilde statistikk produksjonstilskudd):

	2000	2005	2010	2013	2015	01.01.16
Mjølkekyr	867 (64)	776 (48)	784 (45)	786 (40)	768 (39)	785 (37)
Øvrige storfe	1.641 (?)	1.522 (64)	1.720 (57)	1.624 (50)	1.669 (50)	1672 (52)
Mjølkegeiter	461 (10)	507 (9)	376 (7)	509 (6)	312 (3)	340 (3)
Ammekyr	85 (13)	143 (14)	219 (11)	144 (8)	115 (8)	160 (11)
Sauer og lam på utmarksbeite*	14.492 (81)	16.068 (63)	16.523 (62)	16.751(54)	17.258(57)	
Hester	42 (17)	158 (249)	207 (35)	194 (27)	179 (23)	172 (21)
Slakta kyllinger	0	0	323.794 (3)	333.163 (3)	299.308(4)	369.365 (4)
Pelsdyr, revetisper	690 (4)	840 (3)	0	0	0	0

*Sau og lam på utmarksbeite er tall fra august søknaden, og da har vi foreløpig ikke tall for 2016.

GJØDSELKVELD PÅ GRUVEKROA

TORSDAG 21. APRIL KL 19.30

TEMA:
HVORDAN BRUKER VI GJØDSLING VÅR BEST MULIG?
REGELVERK RUNDT GJØDSLING OG KONSEKVENSNES VED REGELVERKSBRUDD.
DET SERVERES ENKEL BEVERTNING
SNART STÅR VÅRONNA FOR TUR. VELKOMMEN TIL EN KVELD MED FAGLIG PÅFYLL!
MED HILSEN
NLR INNLANDET OG LANDBRUKSFORVALTNINGA I FOLLDAL KOMMUNE

Møtet kjøres parallelt i hele Nord Østerdal. Du kan også delta på stort sett samme møtet på følgende plasser, dersom tidspunktet i Folldal ikke passer:

Alvdal 20. april kl 11.00- Storsteigen / møterommet i fjøset.

Tynset 20. april kl 19.30- Landbrukets Hus.

Rendalen 19. april kl 11.00- Skytterhuset Øvre Rendal.

Tolga 5.april kl 11.00- Malmplassen.

Os 5.april kl 19.30- Os samf.hus- Fensal.

MULIGHETER FOR RETTSUTGREINING I UTMARK

Da økonomisk kartverk ble oppretta i Folldal i 1969, var det hoveddalførene som ble flyfotografert og kartlagt, og mye av fjellområdene ble ikke tatt med. «De hvite områdene» på eiendomskartet har forflytta seg over til det digitale eiendomskartet vi har i dag. For en god del av fjellområdene i Folldal mangler digitalisering av eiendoms grensene, og det kan være risiko for at kunnskap om hvor grensene egentlig går, kan gå tapt. En måte å skaffe oversikt over og avklare eiendoms grenser er gjennom en jordskiftesak som fremmes av en eller flere av berørte private parter.

På møtet om nydyrking 14. april vil jordskifterettsleder Magnar Often også kort gå gjennom muligheten for rettsutgreining av eiendoms grenser i utmark, i tillegg til hovedtemaet som er bytte av arealer ved nydyrking.

LANDBRUKSPROSJEKTET: FRAMTID I FJELLANDBRUKET!

Det har vært stor interesse for nydyrking i Folldal siste åra. Arealressursene er meget store. Det er kartlagt titusenvise dekar med dyrkbar jord. Avstand mellom driftsbygning og den dyrka jorda er en viktig faktor både i forhold til driftsøkonomi og miljø. Det gunstigste er selvsagt korte avstander for transport av fôr ene veien og husdyrgjødsel andre veien. Hva kan vi gjøre dersom den mest egnede dyrkingsjorda tilhører en annen eier? Er det mulig legge til rette for bytte av arealer mellom private grunneiere? Og hvilke muligheter har vi for utvising av dyrkingsjord i statsalmenningen?

NYDYR KING

BYTTE AV AREALER, MAKESKIFTE, UTVISING AV DYRKINGSJORD

Sted: Gruvekroa

Tidspunkt: Torsdag 14. april klokka 19.30

Program:

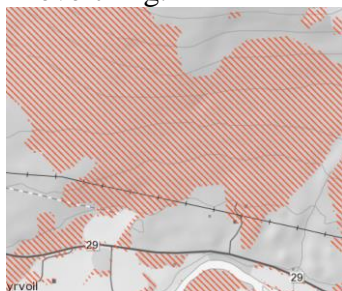
-Velkommen.

-Jordskifterettsleder Nord Østerdal Jordskifterett Magnar Often. Mulighetene for makeskifte eller bytting av arealer for å legge til rette for nydyrking. Magnar Often vil også informere litt om muligheter for rettsutgreiing og bruksordning i utmark med dårlig kartlagte eiendomsforhold.

-En representant fra Folldal Fjellstyre. Muligheten for utvising av areal til nydyrking i statsalmenninga.

-Spørsmål og diskusjon.

-Beverting.

Fra cirka klokka 22.00 blir det BONDEPUB i Gruvekroas lokaler. Åpent ølsalg til klokka 24.00 hvis det blir folk.

Arrangør: Folldal kommune, TLU sammen med styringsgruppa landbruksprosjektet